

ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО

Уводни думи

През последните няколко десетилетия оценката на въздействието на публичните (конкретните) политики се наложи като задължителен елемент от доброто управление. Тази тенденция не подминава и България. Все по-цялостно и взискателно става нормативното уреждане на изискванията и стандартите за осъществяване на оценки на въздействието в редица области на политиките. Има множество примери за голямата обществена полза от прилагането на професионално подготвени оценки на въздействието – както предварителни, така и последващи. Повишава се качеството на академичното образование и професионалната подготовка в сферата на оценката на въздействието.

Наред с това не са редки случаите, в които, под въздействието на групи по интереси или други причини, законодатели, органи на властта и административни структури подхождат към оценката на въздействието като към излишен лукс и ненужно усложняват процеса на приемане и прилагане на решения по политиките. Има и опити за съзнателно манипулиране или игнориране на оценките, на резултатите от техни обсъждания и др. Все още в широките обществени среди и гражданските организации е недостатъчна информираността относно необходимостта от прилагане на оценка на въздействието и трудностите, свързани с този подход. Дори когато въздействията са предвидими, феноменът „рационално невежество“ съпътства общественото мнение.

Съществуващите проблеми не поставят под въпрос значението и необходимостта от оценка на въздействието на политиките, а извеждат на преден план необходимостта от теоретично задълбочаване на анализите и подобряване на практиката по разработване и прилагане на оценките в публичното управление.

Своя принос в тази проблемна област се стреми да развие и катедра „Публична администрация“ на СУ „Св. Климент Охридски“. Представители на катедрата участваха активно в разработването и обсъждането на Стратегията за развитие на държавната администрация, в която за първи път е обосновано първостепенното значение на оценката на въздействието. Трябва да се отбележи и съществения принос на наши колеги в подготовката на измененията в Закона за нормативните актове, които уредиха нормативно прилагането на оценките на въздействието. В рамките на специалността бе създадена нова магистърска програма „Оценка на въздействие и оценка на политики“, която е предназначена да спомогне за обезпечаване на държавния апарат с необходимите високо подготвени експерти. През м. април 2018 г. ежегодната конференция по публична администрация, организирана от СУ „Св. Климент Охридски“, бе посветена на темата „Оценка на въздействието и въздействие на оценката“.

В теоретичната, изследователската и приложно-консултантската работа на преподавателите, докторантите и студентите от специалност „Публична администрация“ се открояват насоки като:

- актуални теоретични въпроси на оценката на въздействието;
- особености на приложението на методите за оценка на въздействието при различните секторни и междусекторни политики;
- приоритетни изисквания към оценките на въздействието с оглед на тяхното по-ефективно прилагане в практиката на управлението;
- доминиращи причини за избягването или неприлагането на оценките на въздействието в управленската практика;
- най-важните насоки за повишаване подготвеността на различните заинтересувани страни в процеса на политиките с оглед по-ефективното прилагане на оценките на въздействието;
- методически стандарти и добри практики при оценката на въздействието, прилагани (или неприлагани) добре в България?

Нашето желание е да предоставим възможност на широк кръг представители на научната общност, както и на администрацията и на други области на социалната практик, които да представят собствената си гледна точка по поставените въпроси и да участват в открити и ползотворни дискусии за прилагането на методите за оценка на въздействието и за реалното влияние на тази оценка върху процеса на публичното управление.

На постигането на тази цел е посветен и настоящия специален брой на интернет-списание „Публични политики.bg“. В процес на подготовка е и втори подобен брой, в който ще бъдат публикувани статии на английски език по същата проблематика.

Проф. д-р Александър Маринов
Отговорен редактор на броя